

absurd. Perquè si es vol conservar la ciutat com a institució, no es pot admetre que consti d'una part històrica i d'una part no històrica. Alguns potser ho voldrien, però un historiador no ho pot pas acceptar”.

Seria impròpia, doncs, una política de salvaguarda del barri vell que es deslligués de la consideració política global dels problemes urbans. El que Argan propugna, en frase molt expressiva, és “organitzar la transferència històrica del present al futur”. Una transferència fluida, coherent i articulada, que no suposi cap salt traumàtic ni provoqui buits que a vegades, com en el cas de Girona, arriben a ser buits físicament reals, espais morts en el terreny abrupte de la ciutat descosida.

A la Girona d'avui, que encara no ha vençut les contradiccions creades fa tants anys entre el nucli històric i els barris perifèrics, li neixen ara tensions inesperades entre les botigues d'ahir i els equipaments de demà, entre el centre tradicional i el centre del futur. La “transferència històrica” no és fàcil, i l'oposició nucli-perifèria, encara no resolta, es reproduïx entre uns col·lectius cada vegada més propers, en uns àmbits geogràfics cada cop més reduïts. A la Girona d'avui —regidors i ciutadans— li convindria aplicar-se al peu de la lletra aquella definició de Roma que el professor Argan va formular com un programa ara fa deu anys: “Una ciutat antiga que es vol tornar moderna sense perdre ni falsejar la memòria d'allò que ha estat”.

Vint-i-cinc segles abans de l'Olimpíada

Si alguna cosa tenim segura en el repartiment pendent d'activitats olímpiques, és aquesta: la flama dels Jocs de 1992 entrarà a la península per la badia de Roses i els seus portadors faran peu a la platja d'Empúries, el mateix indret per on van aparèixer els grecs focuus fa dos mil cinc-cents anys.

Manuel Brunet, empordanès de Vic, va escriure l'any 1925 una obra deliciosa, plena de poesia, d'ironia i d'humor, sobre aquella aventura hel·lènica: *El meravellós desembarcament dels grecs a Empúries*. A les seves pàgines imagina l'arribada dels grecs focuus i l'establiment d'una factoria a la petita illa de Sant Martí, avui unida a terra:

“Enllà de la badia de Roses feien camí fent tombarelles sobre les onades i dansant com closques de nou quatre vaixells amb l'ala apagada. Rondaven la platja de lluny a lluny cercant un recer propici on passar la nit. Sobreixint de la lluentor marina, un illot, de la llargada i amplada d'una corredissa, semblava oferir una platja solitària als quatre vaixells grecs”.

La sorpresa dels navegants va ser la de l'endemà, quan, després de passar la nit arraulits a l'illot, es van llançar a l'aigua a punta d'alba per explorar la plana propera:

“Calgué pujar l'ampla platja que ve de mar endins i fa una pendent dolça com la d'un plat escudeller. L'Alt Empordà, perfumat, cenyit de muntanyes d'ondulació suau i coronat pel Canigó, es descloïa a la llum com una rosa”.

Brunet, que comença per dir que el seu llibre “no és més que un pretext per parlar de l'Empordà”, conclou que “els grecs, vistos de lluny, són un ornament del país i un parentiu de sang que no fa abaixar la cara”.

(Una edició de 1934 d'aquesta narració, il·lustrada amb dos gravats de Pau Cots, ha aparegut, aquest matí de Tots Sants, en una parada de la Fira d'Artisans i Antiquaris del carrer de les Ballesteries de Girona. L'he comprada per poc preu mentre veia passar pel meu costat l'alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, amb el somriure olímpic estrenat a Lausana).

“Quatre vaixells amb
l'ala apagada”;
gravat de Pau Cots.